

Nimamo **kapitala,** da bi bili lastniki vsega

MARKO KRANJEC, guverner Banke Slovenije

JELKA ZUPANIČ

Država je ta teden čez noč prevzela NLB in NKBM. Kaj se je zgodilo? Državni udar v banke? Presenečenje je veliko.

"Jaz tega ne bi imenoval državni udar, sem pa pričakoval ukrepe. Lastnica bank je pač odločena, da banki sanira in želi izboljšati tudi upravljanje v njiju. Poudariti pa moram, da odločitve o dokapitalizacijah ali zamenjave uprav in nadzornih svetov niso stvar Banke Slovenije, vsaj ne neposredno. Mi smo samo nadzornik. Mi preverjamo, ali je banka stabilna ali ne."

V NLB so zamenjali tudi nadzornike. V to ste zdaj vpleteni?

"Uprave bank na koncu res licenciramo mi in tudi nadzornike preverjamo, ali so primerni. Sodeč po seznamu nadzornikov v NLB, pa ne morem reči, da je šlo za nekakšen udar. Država je odločila, da bodo drugi nadzorniki banko nadzirali morda bolj primerno."

Kolikič v zadnjih nekaj letih so jih zamenjali?

"Pogosto spreminjanje uprav in nadzornikov kaže, da je z bankama nekaj narobe, in tudi z lastniki. Banki kar naprej potrebujeta dokapitalizacije. Za nas je kontinuiteta v vodenju bank seveda pomembna, a se je lahko nadajamo šele, če bomo temeljito razmislili, ali je država res najprimernejši lastnik."

Koliko politike je za takimi zamenjavami?

"Žal je pri nas tako, da si želijo stranke z zamenjavo na oblasti postavljati svoje nadzornike in uprave. In to ni dobro, saj morajo biti vodilni v bankah predvsem profesionalci, ki bodo delali v dolgoročno korist bank in lastnika. Če je ta vlada nadzornike zamenjala, jih je pač. Sam lahko povsem neodvisno od tega rečem, da se mi zdi izbor kandidatov za nadzornike na prvi pogled primeren."

Kot nadzornik se vrača v NLB prvi slovenski guverner France Arhar, ki ima izkušnje s prvo sanacijo bank?

"O dr. Arharju imam zelo dobro mnenje in menim, da bo delo opravljal profesionalno in odgovorno. Sicer pa bomo povedali svoje mnenje o vseh nadzornikih. Ne gre torej za državni udar. Preveč dramtiziramo. Če bo država peljala to strategijo privatizacije in izboljšanja upravljanja ter nadzora v bankah naprej, se mi zdi to pravi korak."

Kaj pa mali delničarji v NKBM? Ljudje so zaupali v to banko. In to je bil prvi, takrat celo uspešen poizkus, da bi Slovenci prihranke obrnili v poslu, ne le za hiše in avtomobile.

"Poznam pritožbe ljudi, ki so pred leti kupovali delnice NKBM. Pričakovali so, da bodo dobro zaslužili, nihče pa ni upošteval, da je naložba v delnice tvegana. Lahko prinaša dobiček, lahko izgubo. In v tej banki se je to tveganje izkazalo za izgubo. Sam torej ne sprejemam argumentov, da so bili ti delničarji

ogoljufani. Niso bili. In sami so se odločili, da delnice kupijo. Če jih ne bi bili kupili, ne bi imeli izgube."

Predsednik Vseslovenskega združenja malih delničarjev Kristjan Verbič ne pravi le, da so bili v NKBM oškodovani tako delničarji kot državljani, ampak da je to konec delničarstva in kakršnega koli kapitalskega trga v Sloveniji?

"Delničarstva s tem sploh ni konec, kapitalski trg pri nas pa res ni razvit. Vendar ne zaradi takih dogodkov, ampak ker nismo dokončno razčistili, koliko bančnega, kapitalskega in zavarovalniškega finančnega trga si želimo."

Zakaj je to ostalo nedokončana zgodba?

"Tudi zato, ker nismo dokončno razčistili razmerja med državno in zasebno lastnino. Če je vse državno in še slabo upravljano in nadzirano, kapitalski trg res ne more delovati. Poleg tega smo se izgubljali v organizacijah finančnega trga. In zašli. Borza je potrebna, vendar smo pričakovali, da bo to borza brez pravih pravil in nadzora. Zelo malo podjetij ima uradno potrjeno boniteto. Poleg tega smo majhna ekonomija in imamo premalo poglobljen finančni trg, kar kaže tudi razmerje med finančnim trgom in BDP. V razvitih ekonomijah je to razmerje večkratnik BDP, pri nas so vsi finančni trgi skupaj manj kot dvakratnik BDP. Bančni je okoli 1,3-kratnik BDP, zavarovalniški in kapitalski dodata še eno malenkost zraven, čeprav ste mediji vedno govorili o silni razvitosti ekonomije in finančnih trgov. Vendar ni tako."

O kakšni silni razvitosti smo govorili?

Page: 5

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3071 cm2

2 / 7

"Do leta 2009 ste vsi povelili tiste genije, ki so obogateli z legitimnimi ali nelegitimnimi manipulacijami. Sestavljali ste lestvice najbogatejših, na katerih so bili zlasti tisti, ki so se znašli v menedžerskih in drugih projektih. Danes, ko je večina teh bivših uspešnežev veliko izgubila, iščete pa krivce. Enkrat v trgih, drugi v nadzornikih, tretji v samih menedžerjih, četrti v tistih, ki so jim denar posojali. Mislim, da imamo vsi zelo kratek spomin. In danes sem spet bral o nekem podjetniku, ki bo vse izgubil."

Katerem podjetniku?

"Ni pomemben on in res je, izgubil bo. Posel je tveganje in v teh razmerah so tisti, ki so bili prej zelo uspešni in so znali izkoriščati okolje ter so morebiti tudi nelegitimno poslovali, v težavah. Ne morejo vračati posojil. Kdo je zdaj kriv?"

Kdo?

"Jaz na to nimam odgovora. Nekateri menijo, da smo krivi nadzorniki, lahko da so krive banke, lahko da so krivi podjetniki sami, lahko pa da so to takrat mediji predstavili kot uspeh, danes pa se je izkazalo kot polom. Jaz mislim, da bo življenje teklo naprej."

Zaradi slabih razmer v bankah se zmeraj visi v zraku, kaj ste delali nadzorniki v Banki Slovenije, da se je bančna kepa valila naprej? Imeli ste zakonske in druge možnosti, da bi lahko po letu 2007 v bankah stvari uredili, mar ne?

"Ne opravičujem našega nadzora, a zavedati se moramo, da ga opravljamo ob predpostavki, da so posli etično nesporni, sam nadzor pa nad temi neetičnimi praksami nima pregleda."

Da ne?

"Nadzor temelji na dokumentaciji in presoji. Ko jo nadzornik preuči, presodi, ali je takšna, da zagotavlja stabilnost bank, če so indici za to, presoja tudi o etičnosti. Kadar smo ugotovili, da kaj ni etično, smo to prijavili. Res pa je, da je veliko poslov, ki so danes problematični, verjetno tudi etično spornih in se bo verjetno preučevalo, ali je bilo vse res zakonito in legitimno."

S kakšnim časovnim zamikom deluje vaš nadzor? Enoletnim, petletnim?

"(smeh) Imamo manj kot 40 nadzornikov, bank je 22, letno temeljito pregledamo samo nekaj bank. Če se le da, gremo enkrat letno v vsako banko in v njej opravimo različne oblike nadzora. Ne gre torej za zamik. Mi presojamo bankin portfelj do trenutka, ko smo v banki. In v vsakem trenutku ocenimo, ali banka zagotavlja ustrezen kapital in ohranja svojo stabilnost, ne glede na to, kdaj se je to zgodilo, včeraj, predvčerajšnjim ali pred tremi leti. Res pa je, da bančna bilanca ni statična, ampak se vsak dan spreminja. Torej smo lahko danes v banki, že jutri pa lahko kak bančni dolжник propade in se situacija popolnoma spremeni. Mislim, da se preveč obešamo na eno številko in na en trenutek. To ni nadzor."

Nadzor je presoja, kaj se lahko zgodi z banko v določenem času." >>

Kaj več nadzorniki po pregledu ne morejo napovedati, tudi v primeru problematičnih dolžnikov ne?

"Če bi imeli vse informacije, bi morda lahko. Ampak potem bi mi upravljali banko."

Ali banke te informacije pred vami skrivajo?

"Lahko da tudi. Poleg tega vse dokumentacije o vseh poslih sploh ne moremo pregledati. Mi nismo preiskovalni organ, kakršen je policija. Mi presojamo pogodbeno dokumentacijo in za tisto, ki nam jo banke dajo, predpostavljamo, da je verodostojna. Lahko pa da ni. To ocenjujejo inšpektorji. Opozoril pa bi še na nekaj. Banke so imele pogosto tudi svoje družbe, ki so se ukvarjale z lizingom. Odnos med tako družbo in banko je lahko popolnoma čist, kaj se dogaja po tem, od lizing družbe do končnega najemodajalca, pa mi ne vemo, ker lizingških družb ne nadziramo. In zdaj je že jasno, da je bilo pri lizingih veliko nepravilnosti."

V NKBM?

"Ne bom govoril o nobeni banki, ampak o tem, da to zdaj vemo in da so se tukaj dogajali etično sporni in tudi tvegani posli, ki niso bili

dovolj nadzirani."

Kakšne so zdaj gospodarske razmere pri nas?

"Razmere so trenutno slabe in to vsi vemo. Jaz mislim, da je razlog to, da nimamo normalnega tržnega gospodarstva. Podjetja, ki so privatna in učinkovito poslujejo in takih je v Sloveniji precej, pravijo, čim dlje od države."

In od medijev? Pogosto nam očitate, da iščemo zgolj senzacije.

"Seveda tudi od medijev, saj nimajo kaj povedati, ukvarjajo se s poslom. Čim postane posel stvar medijske pozornosti in političnih odločitev, je to skoraj zagotovo recept za neuspeh in prej kot slej za propad. Učinkovita podjetja enostavno delujejo. Pri nas pa se izčrpavamo s problemi lastništva in kadrovanja. Država naj vendar že enkrat ugotovi, da njeno lastništvo ne deluje, in naj se umakne. Nekateri pa neprestano govorijo samo o koristih državnega lastništva in o katastrofah, ki se bodo zgodile, če bomo prodali."

Vi pa bi vse prodali tujcem? In se ne bojite, da bi potem Slovenci ostali samo mezdni delavci?

"Jaz sem tudi za to, da bi imeli domače lastništvo, ampak ne državno. Toda mi nimamo kapitala, da bi bili lastniki vsega."

Kaj je državno? Državno je naše skupno, vsaka oblast ima le pooblastilo, da to premoženje upravlja.

"Ne, ne, državno ni naše pa vaše."

Saj ni dobil tega premoženje za štiri leta parlament, za štiri leta predsednik vlade, guverner pa za šest let?

"In zakaj se o tem razmišlja tako? Zato ker gre za nezdravo povezanost med politiko in podjetji. Potegniti moramo črto in reči, ta podjetja bodo zdaj dobila prave, odgovorne lastnike."

Kdo bo odgovorni lastnik? Bodo tujci?

"Odgovorni lastnik bo tisti, ki bo dal svoj lastni denar in se bo za-

Page: 5

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3071 cm2

3 / 7

vedal, da ga lahko izgubi. Tisti, ki daje tuji denar ali celo samo obljube, pa ni odgovorni lastnik. In mi smo postavili celoten sistem na takšno osnovo. Mediji pogosto kakšnega obskurnega špekulanta predstavljate kot rešitelja podjetja, potem pa se izkaže, da gre samo za manever iz ozadja. Zato mislim, da moramo reči, da je lahko lastnik vsak, ki bo dal svoj lastni denar. Tudi če bo Agrokor kupil kakšno naše podjetje, naj ga plača s svojim denarjem."

Šest let guvernerstva bo čez dober mesec za vami. Kaj ste pričakovali, kaj vam je uspelo?

"Vsekakor nisem pričakoval finančne in ekonomske krize. Ta kriza je vplivala na naše delo skozi celo obdobje in še vpliva. Vse drugo je manj pomembno kot ta kriza. Manj pomembno je tudi, da smo januarja 2007 dobili evro. Priprave so bile narejene, še preden sem prišel, in mislim, da je bilo to izpeljano sorazmerno učinkovito in je tudi tekoče delovalo. Manj pomembno kot kriza je tudi, da smo v tem času zamenjali celoten svet Banke Slovenije in vodstveno ekipo. Največji zalogaj je bila finančna in ekonomska kriza."

Pa ste jo uspeli brzdati ali ne?

"Mislim, da smo uspeli, ker bančni sistem kljub vsemu deluje. Res je, da banke ne kreditirajo, ampak podobno je tudi v drugih državah. Ne smemo pozabiti, da smo doživeli največjo finančno in ekonomsko krizo v zadnjih 80 letih. Čudež bi bil, če bi mi v teh razmerah delovali popolnoma brez težav. In popravljali smo, kar je pustilo za seboj pregreto obdobje pred krizo."

Zakaj so bile banke takrat polne denarja in so ga tako zelo ponujale? Tudi zaradi prvih dveh evrskih obveznic, ki ju je Slovenija izdala, pokojni finančni minister Andrej Bajuk pa je z njimi bankam poplačal posojila?

"In zaradi vrednostnih papirjev, s katerimi je Banka Slovenije pred vstopom v evrsko območje sterilizirala prilive deviz, ter zaradi zelo ugodnih posojil na finančnih trgih. Poleg tega so vsi pričakovali, da bodo cene nepremičnin in podjetij samo rasle. Mediji ste pisali, da smo ena najuspešnejših ekonomij v EU. Ali je to vzdržno in ali je bil to res uspeh, pa se je vprašal malokdo. Ali je bil takrat ta naš optimizem upravičen? Danes je odgovor, ni bil. Zdaj točno vemo, da to ni bilo vzdržno. Toda, ali naj tukaj iščemo krivce? Ali je kriv sistem? Ne vem."

Iščemo krivce za kaj? Ker so si kaj vzeli?

"Jaz bi bil že zdavnaj v časopisih, če bi lahko kaj našli o meni, pa žal tega ne morejo najti, ker tega ni. Trikrat sem bil kazensko ovaden za stvari, s katerimi nisem imel nič skupnega."

Mimogrede, ekonomist dr. Jože P. Damijan vam očita, da niste redno preverjali bank s stresnimi testi. Sprašuje se, ali je guverner blefiral ali pa je absolutno slabo menedžiral stabilnost slovenskih bank?

"Blefiral nisem, ker nikoli ne blefiram. Stresni testi bank pa so objavljeni v poročilih o finančni stabilnosti. Ne glede na to, kaj je kdo govoril leta 2008 in 2009,

nihče ni vedel, kako se bodo stvari zasukale. Tud ECB in IMF ne. Ampak ekonomisti, posebej akademski, imajo polno dobrih nasvetov in se trkajo po prsih kot nekakšni modreci, nikoli pa niso v praksi še čisto ničesar naredili. Kot minister za razvoj je vzdržal nekaj mesecev, potem je šel pa rajši nazaj knjige čitat."

Prej ste rekli, da banke delujejo, le posojil ne dajejo. Ali niso banke banke prav zaradi tega, ker dajejo posojila?

"Banke opravljajo še veliko drugih pomembnih funkcij. In tudi zdaj kreditirajo, le kreditno nespособnih podjetij ne več. Predvsem upada kreditiranje gradbeništva, finančnih posrednikov, medtem ko preostalo gospodarstvo še dobi

posojila. Res pa je, da so banke zaostrele kreditne standarde in so morda postale celo pretirano previdne. Od podjetij in posameznikov zahtevajo večja zavarovanja in tudi bolj temeljito preverijo njihovo kreditno sposobnost."

Je prej niso dovolj?

"V preteklosti so nekatere banke kreditno sposobnost naravnost podcenjevale. Slišal sem za banko, ki ne ocenjuje kreditne sposobnosti dolžnika, ampak se zanaša na vlogo, ki jo pripravi sam dolžnik in v njej tudi sam oceni, ali bo ta projekt donosen ali ne. To me je šokiralo. In smo tudi že ustrezno ukrepali, da bomo videli, kako lahko takšna banka ustrezno obvladuje svoja kreditna tveganja. A večji problem kot obvladovanje tveganj je v bančništvu upravljanje. Med bankami je velika razlika v kvaliteti upravljanja. Nobene ne bom omenil, kvaliteta upravljanja v bankah, kjer se pogosto menjujejo uprave ali nadzorni sveti, je slaba."

Se bo v še bolj državnih NLB in NKBM kaj spremenilo za komitente?

"Spremenjeno lastništvo ni za komitente nobena tragedija, denar naj obdrži tam, kjer ga imajo, ker je zagotovo varen. To, da je država postala stoddstotna lastnica - vsaj kot razumem jaz in upam, da nas bo slej ko prej vse srečala pamet -, pa kaže zgolj na to, da bo država banki slej ko prej prodala."

A prodala po tem, ko naj bi država za slabo banko jamčila z okoli štirimi milijardami evrov in bo tokratna dokapitalizacija obeh bank davkoplačevalce stala še dodatnih 900 milijonov evrov? Ljudem ne gre v glavo, kjer se bo našel kupec, ki bo vse te njihove žrtve poplačal z dobro ceno. Danes vendar vsi kupujemo, kolikor poceni le lahko.

"Vedno kupujemo po čim nižji ceni. Kolikor je le možno nizki."

Ampak pet milijard evrov investicije? Se to lahko izplača?

"Saj bomo ta denar tudi nazaj dobili. Če bodo bilance bank očiščene s štirimi milijardami evrov obveznic, za katere bo jamčila država, bodo banke brez slabih posojil. Če tega ne bi naredili, bi morali ta posojila odpisati in za celotni znesek zmanjšati kapital, ki ga po tej operaciji tako rekoč ne bi bilo. Sicer pa, sanacija je vedno

Page: 5

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3071 cm2

4 / 7

samo dokapitalizacija banke.
In slaba banka je samo oblika.

Nobene vsebine nima. Mi bi kot nadzornik lahko rekli tudi, država, daj nam štiri milijarde evrov, da bo lahko banka to odpisala. To bi bilo isto, kot če bomo zdaj vzeli slaba posojila iz banke, dali obveznice in dodali okoli 900 milijonov evrov svežega kapitala. Banka bo vendar s to operacijo ostala solventna in vredna. In prej kot slej se bo gotovo pojavil investitor, ki bo zainteresiran za njen nakup. Kar bo zdaj država dala v banke, bo takrat dobila tudi nazaj. In z upravljanjem terjatev, ki jih bo prenesla na družbo za upravljanje terjatev ali slabo banko, bi lahko ustvarila celo dobiček. Lahko, vendar mora istočasno reševati tudi problem realnega sektorja, da bo ta dejansko spet zaživel. A v teh razmerah se osebno bolj nagibam k oceni, da dobička najbrž ne bo."

Po kakšni ceni bi morali prenesti slabe terjatve v slabo banko, da bi se lahko posel končal celo z dobičkom?

"Slabe terjatve bodo ocenjevali po metodi, ki bo upoštevala, kaj lahko pričakujemo od take slabe terjatve v normalnih razmerah. Tiste terjatve, ki so že v celoti odpisane ali pa oslabiljene v bankah, bi prenesli zastoj, država z njimi ne bo imela dodatnega stroška. Na slabo banko pa bi prenesli tudi kredite za stanovanjsko gradnjo. Slaba banka bo torej dobila v lastništvo tudi ta stanovanja."

Za koliko milijard evrov slabih terjatev pa bi prenesli?

"Govori se o različnih številkah, najbolj pogosto, da je slabih terjatev za sedem milijard evrov. Naši izračuni kažejo, da so banke za polovico tega zneska že opravile slabitve. To pa pomeni, da naj bi nas ta sanacija stala največ 3,5 milijarde evrov in da je to največ, kar bo morala država kriti z državnimi papirji. Prišteti je treba še 900 milijonov evrov za dokapitalizacijo. A številke se dnevno spreminjajo."

Slabi banki niste bili naklonjeni, nedavno pa ste rekli, zdaj o tem ne bomo več izgubljali besed. Ali pač?

"To je odvisno od tega, kakšna bo administrativna usposobljenost te družbe za upravljanje slabih terjatev."

Bo imela Banka Slovenije v slabi

banke kaj besede?
"Ne, nobene."

In tudi nobenega nadzora?

"Tudi ne, saj bo to družba v državni lasti. Slaba banka ni banka."

Kaj pa je?

"To je enota za rehabilitacijo, seveda v finančnem smislu, v kateri bomo imeli svojega predstavnika. Strokovnjaka, ne nadzornika."

Koliko časa bi slaba banka potrebovala, da bi posel zaključila?

"Tega ne znam povedati, upam, da čim hitreje."

Mislite, da bo postala del vsakdana, kot sta postala Kad in Sod?

"Ko se take ustanove enkrat rodijo, jih je najtežje odpraviti. Sam bi državi svetoval, naj sprejme načelno stališče, da bo izstopila iz gospodarstva povsod tam, kjer nima česa iskati, razen v javnih službah. Pa še v gospodarskih javnih službah je možno konkurenčno in javno-zasebno partnerstvo. Sicer pa nisem pravi človek za polemike o tem, kje mora država ostati lastnica in kje ne. Sam enostavno pravim, da naj država ne deluje v gospodarstvu, ker v principu nima tam česa delati. Zato tudi ne razumem nekatere strank, ki živijo s filozofijo, da bo država tista, ki bo reševala podjetja. Veste, nisem naiven in jasno mi je, da obstaja državni interes, pa tudi pravi nacionalni interesi. Ti, ki jih zdaj predstavljajo za nacionalne, pa so interesi lobijev in tistih, ki bi radi pri državnih jasliah molzli in še in še molzli. Ali pa so tako naivni, da ne glede na rezultate v državi vidijo rešitelja."

Kateri so pravi nacionalni interesi? Bi vi pristanišče v Kopru prodali?

"To se mi ne zdi najbolj pametno, ker je pristanišče infrastruktura."
Kaj pa brniško letališče?

"Prodal bi ga le, če bi zasebna družba podpisala, da ga bo vzdrževala, po potrebi investirala v letališko infrastrukturo, s cenami pa pokrivala stroške in normalni dobiček. Gre za monopol, ki ga je treba nadzirati in regulirati."

Avtoceste? Koncesionarji naj bi se bili že lani zanimali zanje.

"Spet le z regulacijo. Da bi jih koncesionar vzdrževal, investiral vanje in določal take cestnine, ki zagotavljajo povrnitev stroškov plus normalni dobiček."

Bi prodali podjetja, denimo Petrol?

"Petrol je druga pesem, saj se ukvarja s čisto gospodarsko dejavnostjo, četudi mu cene določa država, ker živi od trošarin. Podjetja, tudi Petrol, bi izpostavil konkurenci zunanjih ponudnikov."

Menda se zanj zanimajo Rusi?

"Ne zanima me, od kod so lastniki, če so odgovorni lastniki. Naši ministri so hodili v arabske države in Azijo, kakor da so tisti investitorji bolj prijazni. Niso, vsak investitor prihaja k nam zato, da bo imel dobiček. To moramo vzeti v zakup. Pričakovanja, da bodo dali tujci iz zelo oddaljenih dežel le denar, upravljali pa ga bomo kar sami, so politične blodnje. Ne, ne, ne bo šlo tako. Tak investitor bi bil zelo neumen. On hoče imeti tako nadzor kot dobiček. Mi moramo pa s pogodbo in prodajo zagotoviti, da bo vse, kar bomo prodali, normalno delovalo tudi naprej."

Ali je Teš6 še upravičena naložba?

"Ni, pri teh stroških ni več upravičena, če je sploh kdaj bila. Danes je svet globaliziran, elektriko lahko kupimo kjerkoli, ni se nam treba zatekati nazaj k onesnaževanju okolja s premogom."

Je globalizacija res odgovor na vse? Da lahko karkoli kupimo kjerkoli, da se nič več ne spleča, saj nismo konkurenčni, da zato doma za ljudi ni dovolj dela.

"Globalizacija je dejstvo, a je šla predaleč. In to, da imajo ljudje doma zaposlitev, je zelo pomemben nacionalni interes. Na delo namreč ne moremo gledati kot na navadno blago, saj je več, je tudi socialna interakcija. Pri tem pa nikoli ne smemo zanemariti tega, da ne

moremo obstati, če ne delamo učinkovito."

Mnoge tudi evropska trojka vse bolj spominja na zgodbo o globalizaciji. Pa vas?

"Trojka je odgovor na finančno krizo v državah na obrobju EU. Ko se je pojavila s težavami Grčija in se je iskalo tistega, ki bi tam izpeljal program stabilizacije javnih financ, se o trojki v ECB ni govorilo. Nastala je, da smo zbrali denar za pomoč Grčiji, ker se ni mogla več zadolževati. Seveda me boste vprašali, ali so bile pri tem narejene napake. Mislim, da smo naivno pričakovali, da bo Grčija sposobna to krizo

Page: 5

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3071 cm2

5 / 7

prebroditi brez odpisov posojil in v kratkem času. Mednarodni denarni sklad je to priznal in mislim, da ima prav. Zahteve za stabilizacijo v zelo kratkem času so bile zaradi nizke rasti nerealne. Grčija zato ne more odplačevati posojil po planu."

Kaj zdaj?

"Sklad ni priznal le napake, ampak je nedavno obudil tudi idejo o restrukturiranju dolga neodvisnih držav."

Pa bo kaj iz tega?

"Mislim, da bo v doglednem času prišlo do dogovora in da bodo države lahko zahtevale drugačno prestrukturiranje posojil. Neke vrste prisilno poravnavo. Kriza je pokazala, da je to nujno narediti, da se ne bi ponovila denimo Grčija, ki so ji odpisali dolg šele čez dve leti, medtem pa se je gospodarstvo čisto sesulo."

Kakšni so bili v ECB pogovori o pomoči za Grčijo in druge države?

"Mnenja o tem, ali so programi realistični ali ne in ali bodo države dolgove lahko odplačevale ali ne, so se razlikovala. Kako smo razpravljali, boste pa izvedeli čez 25 let, ko bodo zapisniki dostopni javnosti. Sam sem s svojim stališčem kar zadovoljen, povedal ga pa ne bom."

Kakšno je vaše mnenje o trojki? Ste kaj prispevali k temu, da trojke v Slovenijo ni bilo?

"Če država vodi ustrezno politiko, trojke ne potrebuje. Za zdaj so ocenili, da v Sloveniji še ni potrebna, a država bo morala potegniti vse poteze, ki jih je obljubila."

Je dobro ali slabo, ker trojka ni prišla k nam?

"Osebnostno raje vidim, da to rešimo sami, vendar tako, da bo to res rešilo naše gospodarske probleme."

Zakaj je boljše, da trojka ni prišla?

"Je pa ja boljše, če človek svoje gospodinjstvo rešuje sam, kakor pa da mu pride nekdo drug od zunaj nalagati, kaj mora narediti. Kje bodo smeti stale, kje štedilnik, kaj bo kupil, česa ne bo. V nasprotju

z gospodinjstvom je v državi tako reševanje bistveno težje, potrebna je disciplina, ne politiziranje koalicije, ali bomo privatizirali podjetja ali ne, ne damo suverenosti ... Suverenost imaš, če ne potrebuješ tujega denarja."

Vi veste, kaj smo trojki obljubili?

"Tudi če bi vedel, ne bi povedal. Ni vse za objavo."

Ste se tudi kot državljani Slovenije sprijaznili s tem?

"Sem. Ni vse za vsaka ušesa."

Ste zadovoljni, ker živite v tej državi?

"Ne, nisem v celoti zadovoljen. Pravni sistem ne deluje, odgovornost se relativizira, prav tako napake. Odgovornost bi morali pomembno zaostri, začeni pri posamezniku. Sicer bo imela ta družba vedno večje težave, saj nam že iz tujine govori, da sodstvo ne deluje. Zaradi tega se ne počutim dobro."

Kaj pa vaše zadovoljstvo z našim finančnim sistemom?

"Tudi s tem nisem zadovoljen. Usposobiti bi ga morali, da bi deloval bolj učinkovito. Sicer pa razmere v njem niso bistveno slabše, kot so drugje."

Mandat se vam izteče 22. julija. Odhajate v pokoj? Koliko let delovne dobe imate?

"Imam 47 let delovne dobe, torej bom zelo malo bremenil pokojninski sistem in nimam nobenih načrtov, kaj bom počel v pokoju. Rad bi ostal zdrav, kolikor se bo dalo. Tistemu, kar me zanima, pa bom seveda sledil. Brez skrbi, da bom."

Boste še predavali?

"Ne, za zdaj nimam tega namena. Najprej se bom malo odpočil, saj sem šest let živel samo s finančno krizo. Tudi za dopust ni bilo časa, saj imam v šestih letih več kot 120 dni neizkoriščenega dopusta. Rad bi pohvalil učinkovitost Banke Slovenije in njenih ljudi. Ponosen sem

nanje, še zlasti ker imam izkušnje z več ministrstvi in vem, da je Banka Slovenije neprimerno bolj učinkovita."

S katerimi ministrstvi ste jo primerjali?

"Ne bom povedal. Mislim tudi, da smo skupaj in kljub krizi dosegli dobre rezultate. Postavili smo strategijo in novo organizacijo Banke Slovenije, spremljamo poslovne procese in, če verjame, te ali ne, danes lahko prosim, da mi izračunajo, koliko stane ta intervju. Seveda ne bom povedal, koliko stane, lahko pa izračunamo stroške porabe časa in materiala. Predstavljajte si, da bi tako spremljali poslovne procese v javni upravi. Takoj bi lahko imeli presežek. Sicer pa nas še kar kritizirajo, da smo drag proračunski porabnik, četudi sploh nismo proračunski porabnik in nas je danes manj kot nas je bilo leta 2007. V 20 letih smo državi dali iz svojega zaslužka okoli 250 milijonov evrov, lani smo imeli dober poslovni rezultat, tudi zaradi posebnega položaja, ki ga imamo kot monopolna ustanova za izdajo denarja. Denar bomo uporabili za rezerve, saj moramo biti pripravljeni na krizo. Centralne banke smo končno na trgu in smo izpostavljene tveganjem in imeli smo že manj ugodna leta od letošnjega."

Naslednik bo torej dobil banko v dobri kondiciji?

"Upam, in to po zaslugi vseh v tej hiši."

Delali ste v Parizu, Washingtonu, Bruslju, zdaj živite med Ljubljano in Frankfurtom in predvsem ostajate optimist.

"V bistvu nisem optimist, le razmere poskušam razumeti tako, da je probleme možno rešiti. Če se le pravilno pristopi, racionalno razmišlja in deluje, namesto da se fantazira in živi v predsodkih in iluzijah." •

Page: 5

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3071 cm2

6 / 7

“

Spremenjeno
lastništvo v
bankah ni za
komitente nobena
tragedija, denar
naj obdržijo tam,
kjer ga imajo, ker
je zagotovo varen

”

Page: 5

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3071 cm2

7 / 7

